



Overføringsflyktninger fra Den demokratiske republikken Kongo

Teksthefte for mottaksapparatet i Norge

IOM Norge, desember 2022

Innhold

Forord	2
INNLEDNING	3
Demokratiske Republikken Kongo: FAKTA	3
Tidslinje: politiske situasjon, krig og konflikt.....	3
Rikt land, men mye fattigdom.....	4
Folkegrupper og språk i Kongo.....	5
Familie, kjønnsroller og barneoppdragelse.....	5
Hus og Hjem	6
Sosiale nettverk og hierarkisk struktur.....	6
Hvorfor er kongolesere flyktninger?	6
KONGOLESERE PÅ FLUKT.....	6
1. Uganda som transittland.....	7
2. Rwanda som transitt land	8
3. Kenya som transitt land.....	9
LIVET I NORGE	9
Reisen til norske kommuner.....	9
Kongolesere i Norge	10
REFERANSER/LITTERATUR.....	12
Anbefalt litteratur:	12
Kart og bilder	12

Forord

Dette heftet presenterer konteksten som kongolesiske flyktninger kommer fra. Den gir en kortfattet historisk og politisk bakgrunn, og en innføring i forskjellige sider ved kongolesisk kultur. Den har også med informasjon om flyktnings livssituasjon i aktuelle transittland (Kenya, Rwanda og Uganda), og om kulturorienteringen som overføringsflyktninger deltar i før de ankommer Norge.

Heftet er skrevet med tanke på mottaksapparatet i Norge og tar sikte på å være til nytte for kommuner, andre offentlige instanser, organisasjoner, frivillige grupper og individer som skal møte overføringsflyktninger fra DR Kongo.

Mellom 2018 og 2022 var det Kenya, Rwanda og Uganda som er transittland for kongolesiske overføringsflyktninger som kom til Norge. Landrapporten inneholder derfor informasjon om Kenya, Rwanda og Uganda som transittland og livsvilkårene for flyktninger der. Denne landrapporten er av nødvendighet kort og generaliserende. Den tar ikke mål av seg til å dekke aspekter ved DR Kongos mangefasetterte historie, samtid og kultur. Beskrivelsene som gis passer ikke like godt på alle som kommer fra DR Kongo, men har som mål å trekke fram aspekter som er relevante og gjenkjennbare for mange.

Den Internasjonale Organisasjonen for Migrasjon (IOM) er verdens ledende mellomstatlige organisasjon på migrasjonsfeltet. IOM tilbyr tjenester og rådgivning til både stater og migranter. Vi arbeider ut ifra prinsippet om at en human og velorganisert migrasjon er til det beste for migranter og samfunn.

På oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) holder IOM kulturorienteringskurs for FNs kvoteflyktninger før avreise til Norge. Siden 2003 har mer enn 20 000 flyktninger deltatt på kurset, fra land som Afghanistan, Bhutan, Colombia, Den Demokratiske Republikken Kongo (DRC), Eritrea, Irak, Iran, Liberia, Myanmar, Palestina, Sudan, Sør-Sudan og Syria.

Kurset har som hovedmål å medvirke til flyktnings evne til å takle de umiddelbare utfordringene de møter etter ankomst i Norge. Kurset har også som formål å gjøre flyktingene oppmerksomme på mulige utfordringer knyttet til integreringsprosessen, øke deres muligheter for raskere å bli økonomisk selvstendige, og å legge til rette for integrering i det norske samfunnet.

IOM setter pris på samarbeidet med norske kommuner i det viktige arbeidet for å integrere og følge opp kvoteflyktingene fra avreise og til ankomst i Norge.

IOM Norge

INNLEDNING

Ifølge FNs Høykommissær for Flyktninger (UNHCR) er det rundt fem millioner kongolesere på flukt i andre afrikanske land og internt fordrevne i den demokratiske republikken Kongo (DR Kongo) (2021). Konflikten i landet er både komplekse og til dels langvarige (som i provinsene Ituri, Nord og Sør Kivu og Kasai). Det er store humanitære behov og mennesker er drevet på flukt både internt og eksternt med dårlige utsikter til å kunne vende hjem i trygghet.¹

Norge har tatt imot overføringsflyktninger fra DR Kongo siden 1998. Før flyktningene bosettes i Norge har de bodd periodevis i transittland som Kenya, Rwanda, Uganda, Zambia, Malawi, Kamerun eller Tanzania.

Demokratiske Republikken Kongo: FAKTA²



Den demokratiske republikken Kongo (DR Kongo), tidligere Zaïre, ligger midt i Afrika med en trang utgang til Atlanterhavet i vest. Dette er et land på størrelse med hele Vest-Europa. Kongos landareal er 2 344 858 km² og huser en befolkning på 90 millioner (2020). Mange mennesker bor i landsbyer, men en betydelig andel bor i byene Kinshasa (hovedstaden), Lubumbashi, Kisangani, Matadi, Goma og Bukavu. Ni afrikanske land deler grense med Kongo: Den sentralafrikanske republikk og Sør-Sudan i nord, Uganda, Rwanda, Burundi og Tanzania i øst, og Zambia og Angola i sør.

Hovedstaden Kinshasa er den største byen og ligger i vest ved Kongoelven, mens andre store byer ligger i øst og nord-øst mot nabolandene Uganda, Rwanda og Burundi.

Kongo er svært rikt på mineraler og jordbruksprodukter, tømmer og vannkraft; samtidig lever mer enn 60 % av landets 85 millioner innbyggere under fattigdomsgrensen. DR Kongo nådde ingen av FNs tusenårsmål i 2015 og nesten halvparten av befolkningen er under 18 år.

Administrative regioner: 24

Hovedspråk: fransk, lingala, swahili, kikongo, tshiluba

Religion: kristendom 70%, kimbanguisme 10%, tradisjonelle religioner 10%, islam 10%

Forventet levealder: 57 år (menn), 60 år (kvinner)

Viktigste eksportvarer: diamanter, kobber, kaffe, kobolt, treprodukter, råolje, kaffe



Tidslinje: den politiske situasjonen, krig og konflikt³

1960: Uavhengighet fra Belgia

1965: Statskupp, Mobutu blir president, han sitter ved makten til 1996. Karakteristiske på landet og styresett blir kleptokratisk diktatur, og ekstrem fattigdom. Kongo skifter navn til Zaire.

¹ <https://reporting.unhcr.org/drcsituation>

² CIA World fact book: Democratic Republic of Congo

³ CIA World factbook: Democratic Republic of Congo

1996: Første Kongokrigen som varer til 1997. Mange flykter til Tanzania, Zambia, Malawi, men også til Kongo Brazaville, Uganda og Kenya. Laurent Kabila blir president og omdøper landet til den Demokratiske Republikken Kongo. Landet går gjennom en kort periode med fred, gjenoppbygging og økonomisk stabilitet.

1998: Andre Kongokrigen som ofte omtales som Afrikas andre verdenskrig. Opprørsgruppen i øst ble støttet av Rwanda og delvis Uganda. Opprørsgruppen i nord og nor-øst ble støttet av den sentralafrikanske republikken, Sudan og delvis Uganda. Resten av landet forble under regjeringskontroll med støtte fra Angola, Namibia, Zimbabwe, Botswana og Zambia.

1999- 2002: President Kabila blir drept. Det blir våpenhvile, fredsavtaler og utplassering av FNs fredsbevarende styrker med oppdrag MONUC.

2003: Krigen erklært slutt, over fire millioner mennesker drept og mer enn 2 millioner flyktninger og internt fordrevne.

2004- 2006: Politisk overgang med 1 president og 4 visepresidenter samt forberedelser til landets første frie valg. Økt væpnet konflikt i de østlige provinsene i Nord og Sør Kivu samt Ituri. FN får utvidet mandat og MONUC blir til MONUSCO.

2006 til i dag: Vedvarende konflikt og humanitær krise i de østlige provinsene nord og sør Kivu, og Ituri. Det blusser også opp konflikt og militsgruppe i Kasai, Bas Congo og Tanganyikaprovinsene. Ifølge FN er det mer enn 100 væpnede militsgrupper i landet, både utenlandske og kongolesere med støtte fra blant annet nabolandene. Dette har gjort det vanskeligere for FNs fredsbevarende styrker og for å oppnå varig fred i Kongo.

Rikt land, men mye fattigdom

Kongo er et av de rikeste landene når det gjelder naturressurser i Afrika Sør for Sahara, med store reserver av diamanter, kobolt, uran, kobber, gull, sølv, sink og koltan (som er et vesentlig mineral i ny teknologisk industri). Men landet har i mange år vært - og er fortsatt - utsatt for endeløse plyndringer fra Mobutu regimet, multinasjonale selskaper, krigsherrer og militsgrupper i tillegg til utnyttelse fra nabolandene.

Resultatet, som også er paradokset, er at Kongo i dag dermed er et av de fattigste landene i verden med en stor majoritet av befolkning som lever under fattigdomsgrensa. Høy arbeidsledighet bidrar til at husholdningene er uten tilstrekkelige inntekter til å dekke grunnleggende behov. Landet preges i tillegg av omfattende korrupsjon og nepotisme. Kombinasjonen av dette og som følge av langvarig diktaturregime, krig og konflikter i landet, har statlige tjenester omtrent vært fraværende. Slike tjenester er isteden i stor grad utført av religiøse institusjoner, FN, og nasjonale og internasjonale ideelle organisasjoner. En veldig liten prosent av befolkning er og har vært ansatt i formell sektor. FN har det største fredsbevarende oppdraget med mandat som strekker seg fra militære operasjoner (16 000 soldater) til fredsbygging og tiltak mot kjønnsbasert vold.

Helsetjenestene i landet er dårlige. Sykehus og helsestasjoner er i dårlig forfatning og preget av økt omfang av smittsomme sykdommer. Både kvinnelige og mannlige praktiserende leger finnes i offentlige, militære og private sykehus (klinikk) og helsestasjoner drevet av ideelle og humanitære organisasjoner; men preges av mangel på medisiner og nødvendig utstyr. Sykdommer som malaria, tuberkulose og HIV/AIDS er utbredd; ett av ti barn dør før det er fylt fem år. Det har vært utbrudd av sykdommen Ebola flere ganger i landet. Legemidler kjøpes både med og uten resept. Det er begrenset tilgang til seksuelle- og reproduktive helsetjenester og en nesten ikke-eksisterende tilgang

til mentale helsetjenester. Folk tyr ofte til tradisjonelle healers isteden i slike tilfeller. Nasjonale vaksinasjonsprogram finner sted i samarbeid med Verdens helseorganisasjon (WHO).

Utdanningssystemet er i dårlig forfatning både på grunn av økonomiske og politiske årsaker. Skolene mangler penger og utstyr. Ett av fire barn begynner aldri på skole og seks av ti barn fullfører aldri grunnskolen. De som har råd til utdanning, må betale for skolegang og blir pålagt å kjøpe skoleuniform, bøker, osv. Klasserommene er overfylte, og det er vanlig med en lærer per 60 elever i en klasse.

Folkegrupper og språk i Kongo

Det finnes rundt 250 språk i Kongo og tilsvarende antall etniske grupper. Befolkningen deles hovedsakelig i fire grupper: pygmeer, bantuer, øst afrikanere og hamittene.



Det er fire nasjonale språk i Kongo. Disse er Kikongo, lingala, tshiluba og kiswahili. Det er viktig å påpeke at swahilien i Kongo blandes ofte med fransk og er forskjellige fra den i Kenya og Tanzania. Språkene er også regionale språk som fasiliterer kommunikasjon mellom de mange etniske gruppene som hvert har sitt morsmål. Fransk er det offisielle språket i Kongo og brukes i skole, media og administrasjon.

Språkbruk i Kongo er avhengig av konteksten. For eksempel vil en skoleelev i byen Goma bruke fransk på skolen, swahili i nabolaget og kinyabwisha hjemme med familien. En statsansatt i Kinshasa vil bruke fransk for å sette en formell tone og vise autoritet, bruke lingala ved kjøp av varer og tjenester og bruke det lokale stammespråket sitt i hjembygd og/eller med familien sin. Ekteskap mellom etniske grupper er vanlig, spesielt i urbane områder der mange etniske grupper bor side om side. Hvite europeere bor i små antall rundt omkring i landet. De er stort sett misjonærer på landsbygda, handels- og forretningsfolk i byene eller diplomater og NGO ansatte i hovedstaden Kinshasa og større byer. Noen få libanesere, indere og pakistanere er også involvert i handel.

Familie, kjønnsroller og barneoppdragelse

Generelt sett er Kongo et patriarkalsk samfunn. Dette står spesielt sterkt på landsbygda; mens i byer har det blitt positive endringer. Kvinnene i store byer har mulighet til å ta utdanning og få seg jobb. Selv om dette gjelder få, har kampen for kvinnerettigheter (gjennom utdanning og organisasjonsarbeid) vært markant i steder som Kinshasa, Lubumbashi, Goma og Bukavu. I lang tid og spesielt i landsbyer har utdanning av jenter blitt nedprioritert. Kvinner er underrepresentert på skoler, i offentlige institusjoner og i det politiske landskapet i Kongo.

Familiens far er husholdningens overhode og skal kunne beskytte, skaffe mat og legge til rette for barns oppvekst. Barn i skolealder er derimot kvinners ansvar; hun passer på barna, hjulpet av andre familiemedlemmer som storesøsken, besteforeldre og til dels naboer som hjelper til med barnepass. En kongolesisk kjernefamilie har i gjennomsnitt 6 barn, et tall som har vært stabilt de siste femti årene.

I lang tid har tradisjonen vært at ekteskap arrangeres av familiemedlemmer. Dette er fortsatt praksis i landsbyene, mens i storbyer er det blitt mindre av dette, nesten ikke-eksisterende. Disiplin er i sentrum av oppdragelsen og å slå et barn ses på som nødvendig for å holde styr og kontroll på barna. Ofte hjelper barna med familiens aktiviteter: de henter vann, vasker og holder rent i hjemmet og kan bli sendt til markedet for å handle mat eller annet for familien.

Familiens betydning er et omfattende nettverk av slektninger som inkluderer tanter, onkler, kusiner, fettere, besteforeldre, nieser og nevøer. Nettverket blir en betydelig økonomisk sikkerhetsnett for medlemmene i den forstand at utdanning for noen av familiemedlemmene blir f.eks en onkels ansvar eller det familiemedlemmet med en relativt stabil økonomi. Dette fortsetter også etter at en har blitt bosatt i Norge eller annet tredje land. Det forventes at store pengesummer blir overført til slekt og venner i hjemlandet.

Å vise respekt for eldre, ledere og forfedre er en sentral side av kongolesisk hverdagsliv. Barn, unge og underordnede ser generelt ikke foreldrene eller eldre i øynene, spesielt ikke under samtaler.

Hus og Hjem

Det er store forskjeller på boligstandarden i Kongo. Folk i byene har strøm og rennende vann, noe som mangler i landsbyer. På landsbygda er husene ofte bygd av murstein eller laget av jord og krever ofte vedlikehold. Det er ikke vanlig med toalett, bad og rennende vann i husene. Sanitetsforhold er dårligere i landsbyer og vann hentes fra den nærmeste elven, innsjøen eller den lokale brønnen. Strøm er en mangelvare i landsbyer, og folk har lite eller ingen kjennskap til hvitevarer etc.

Sosiale nettverk og hierarkisk struktur

Kongo er et mangfoldig land med mange forskjellige kulturelle trekk. Man kan si at kongolesere er veldig sosiale, omgjengelige og liker å nyte livet. De fyller kirker, markeder, kafeer, barer og diskoteker for å treffe hverandre. Naboer har ofte en sentral plass; de er mer enn venner og anses som «familiemedlemmer».

Det er ikke lett å definere hva som er en kongolesisk kultur. Et fellestrekk er hilsemåte blant bekjente: risting av begge hender og å slå hverandres hode tre ganger for menn. Et vanlig og synlig tegn på vennskap er å holde hverandres hender eller ta på hverandres skulder i det offentlige rom. Kjærlighetsuttrykk er mer diskret i det offentlige rom, mens emosjonelle følelser som sinne eller lykke uttrykkes i åpenhet. Offentlig anerkjennelse av det sosiale hierarki er viktig. Det at en uttrykker enighet med en eldre, sjef eller enhver med høyere status verdsettes høyt. Direkte øyekontakt oppfattes som uhøflig, særlig i forholdet mellom yngre og eldre personer. Været er ikke et vanlig samtaletema, med mindre det er en spesiell situasjon som store ødeleggelse på grunn av mye regn.

Hvorfor er kongolesere flyktninger?

Grunnet de mange militsgrupper som opererer i Kongo har det vært krigstilstand i flere landsbyer og av og til i større byer. Dette har ført til humanitære kriser i provinsene Ituri, Nord og Sør Kivu (Øst-Kongo) og Kasai (sentralt). De gjenboende har begrenset bevegelsesfrihet og mange blir nødt til å flykte fra hjemmene sine og søke tilflukt og beskyttelse andre steder i landet, eller i naboland med tilstrekkelig sikkerhet.

UNHCR anslår at per februar 2020 finnes det rundt 1 million flyktninger fra Kongo i andre afrikanske land; mens det er 5 millioner internt fordrevne.



KONGOLESERE PÅ FLUKT

Flyktningene som har råd, sender barna sine til privatskoler; ellers blir majoriteten hjemme og hjelper til med ulike husholdningsarbeid.

Flyktninger i Uganda har til en viss grad tilgang til **helsetilbud** og får medisinsk oppfølging i leirer så vel som i byer.

I Kampala og andre store byer finnes det både offentlige og private helseaktører. De kan få medisinsk assistanse mot betaling, men ofte blir flyktningene møtt med xenofobiske holdninger. Internasjonale organisasjoner yter medisinsk hjelp til noen flyktninger, men tilbudet er begrenset.



Det finnes medisinske sentre i leirene med medisinsk personell som gir gratis men begrenset helsetilbud. Dette er ikke tilstrekkelig og ofte et dårlig tilbud til flyktningene, i tillegg til språkutfordringene som fører til at for eksempel

kvinner føder i hjemmet eller henvender seg til apoteker for både diagnose og medisin. Helseutfordringene i leirene er mange, inkludert feilernæring hos mor og barn, kontaminert mat og vann, dårlige sanitærforhold og sykdommer som malaria og dysenteri. Det er også store risiko for smittsomme sykdommer som AIDS grunnet mange tilfeller av HIV smittede. Ved akutt og nøds tilfeller blir folk sendt til sykehus i byene rundt leiren. Flyktninger melder om underernæring (spesielt for barn) som et resultat av mat mangel og dårlig kosthold.



2. Rwanda som transittland

I likhet med Uganda ligger Rwanda i øst- Afrika. Landet er medlem av den geopolitiske enheten Great Lakes, sammen med Burundi og Kongo. I Rwanda bor det ca. 74 000 kongolesiske flyktninger, og majoriteten av de flyktet til landet under den første Kongokrigen i 1996 og har siden bodd i ulike flyktningleirer i landet. Veldig få er registrerte i byer som Kigali, Karongi, Byumba, Kamembe og Huye. I tillegg er det også flyktninger fra Burundi, Sudan og Eritrea; de to siste gruppene ble overført fra Libya som del av en avtale mellom Rwanda, den afrikanske unionen og UNHCR. Det førte til



etableringen av Emergency Transit Mechanism (ETM). I motsetning til Etiopia og andre land der UNHCR deler ut matrasjoner, mottar flyktningene i Rwanda månedlig kontantstøtte.

Flyktningene er fri til å bo utenfor leirene, for eksempel i boligområder sammen med rwandiske borgere. De kan bevege seg fritt i landet og trenger ikke tillatelse fra myndighetene til dette, og

har arbeidstillatelse. Flyktningene har rett og tilgang til gratis **helse og utdanning** på lik linje med landets innbyggere; ofte i samarbeid med UNHCR og andre hjelpeorganisasjoner.

3. Kenya som transittland

Ifølge UNHCR bor det om lag 500 000 flyktninger i Kenya. Majoriteten av dem kommer fra Somalia og oppholder seg i flyktningleirer som Dadaab og Kakuma, mens andre bor i byer. I tillegg er det flyktninger fra Kongo, Sør-Sudan, Rwanda, Eritrea og Burundi. Disse bor i flyktningleirer og byer som Nairobi, Mombasa, Eldoret, Nakuru.

Livet til flyktningene i storbyer og i leirer er krevende. Det er begrenset tilgang til tjenester og midler til å dekke helt grunnleggende behov. I **Nairobi og andre byer** lever flyktningene av strøjobber, er gateselgere, frisører etc. Dårlige økonomiske vilkår har ført til at mange ikke tar utdanning og mange barn i skolealder utfører strøjobber eller passer på hjemmene mens foreldrene er på arbeid. Flyktninger har begrenset tilgang til tilstrekkelige helsetjenester i byene. Offentlige sykehus er ofte overfylte og private helsesentre er altfor dyre.

I **Kakuma flyktningleir** lever kongolesiske flyktninger hovedsakelig av mat rasjoner de mottar fra FN og andre hjelpeorganisasjoner. Mange får kortvarig arbeidstillatelse og tyr til strøjobber, i helsesektoren eller innenfor transport og handel. Et fåtall jobber med FN og andre humanitære organisasjoner og mottar en månedlig lønn og/ eller stipend fra disse. Å flytte eller bevege seg utenfor leiren krever tillatelse fra myndighetene. UNHCR tilbyr husly til flyktningene, men disse har ofte ikke gode boforhold og mange av de som har råd til det, velger å bygge egne hus. Det er gratis utdanningstilbud i leiren som driftes av hjelpeorganisasjoner. På grunn av mangel på klasserom deles elevene i to kull; de som går på formiddagen og de som går på ettermiddagen. Gjennom et sponsorprogram mottar mange flyktninger stipend for å kunne ta videre utdanning, på universiteter. Tilgang til helsetjenester er gratis takket være lokale og internasjonale hjelpeorganisasjoner.



LIVET I NORGE

Reisen til norske kommuner

En flyktnings reise fra sitt eget hjemland via et transittland, for så å bosettes i en norsk kommune, er ofte en lang prosess.

Søknad om asyl leveres til den nærmeste politistasjonen som registrerer og sender videre til migrasjons- og flyktning myndighetene for bestemmelse av flyktningstatus. Ut ifra deres vurdering, kan saken videreføres til UNHCR for en mer omfattende beskyttelse. Man får tildelt asylkort som er legitimasjon for både opphold og rett til arbeid, og tilrettelegger for fri bevegelse (ut ifra landets politikk).



Etter vurdering om beskyttelsesbehov, anmoder UNHCR et tredjeland som Norge til å ta imot flyktninger som ikke kan beskyttes i Uganda, Kenya eller Rwanda. Ofte er dette saker med sikkerhetsrelaterte behov, eller sårbare grupper (minoriteter, enslige kvinner med barn, enslige mindreårige, homoseksuelle, etc).

I Norge er det Utlendingsdirektoratet (UDI) som er ansvarlig for å sette flyktningstatus i

Norge.

UDI og Justisdepartementet foreslår kvoten, nasjonalitet og landet flyktningene oppholder seg til Stortinget. Etter Stortingets vedtak settes det en uttakskommisjon bestående av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Politiets utlendingsenhet (PU) og UDI som gjennomfører intervjuer av flyktningene.

En endelig liste av flyktninger med innvilget opphold i Norge sendes til UNHCR og IOM for (1) å gjennomføre kurs i kulturorientering før avreise og (2) organisere reisen til Norge og til kommunen flyktningene skal bosettes i.

IOM arrangerer flyreise for flyktningene til endelige reisemål, hjelper med det praktiske på avreise-flyplassen og sørger for assistanse i transittflyplassen, ofte med en IOM ansatt. Norsk Folkehjelp møter flyktningene på Oslo Lufthavn og hjelper dem videre til neste fly (gate) og/ eller til utgang for møte med kommuneansatte.

Kongolesere i Norge

Det nye livet i en norsk kommune er ikke en lett start. Det er en flytteprosess fra det kjente (Kongo og Uganda) til det ukjente (Europa, Norge, kommunen) som ofte tar lang tid, er krevende og byr på utfordringer. Disse har utgangspunkt i kulturelle forskjeller og er ofte knyttet til bolig, skole og utdanningssystemet, barneoppdragelse og frykten for barnevernet, religion, helseundersøkelse, kjønnsroller, likestilling og parforhold, sosiale koder som hilsemåte og samspill mellom generasjonene, osv. Disse temaene skaper ofte mye debatt, diskusjoner og enkelte ganger sinne blant deltakerne under kulturorienteringskurset.

Mange flyktninger ser frem til livet i Norge og forventningene er mange. Enkelte forteller at «livet har blitt satt på vent i mange år og vi vet ikke hvor eller med hva å starte når man er i Norge». Etter kulturorienteringskurset forteller en deltager at: «Det virker som om livet i Norge vil ikke være like vanskelig som her i Uganda. Jeg ser frem til introduksjonsprogrammet og gratis utdanningstilbud. Det blir en slags «healing process»



Shemsa og Abduljabar i Asker. @IOM

«som vil hjelpe meg med å glemme mye av det jeg og min familie gikk gjennom». Mange flyktninger peker på IOM KO kurs som forberedende for deres integrering i Norge. En Kongoleser i Norge forteller under KO kurs at: «dersom du har klart å lære norske språket, tatt utdanning der og nå har en jobb så tror jeg at jeg også vil klare det og at ting blir ikke vanskelig for meg og familien min».

I etterkant av kulturorienteringskurset og reisen til Norge har IOM fulgt noen av flyktningene som



Ål: Esther og familien feirer 17 mai. @IOM

forteller om det nye livet, bosetting og integreringsprosessen i kommunen. De forteller om sjokket knyttet til klima, inaktivitet, lover og samfunnsstruktur i tillegg til lite folk å se. Mange er fornøyde med tiltakene som er lagt til rette, spesielt skole, helsesjekk, bolig og sosialhjelp.

En flyktning peker på en krevende økonomisk situasjon som mest utfordrende. «Jeg har en stor familie og det er ikke slik at introduksjonsstønad strekker til». Han legger til at han vil komme raskt i jobb, men vet ikke hvor lenge han må være i introduksjonsprogrammet for å kunne det. Han innrømmer likevel at han er takknemlig for å være i Norge og ser frem til den dagen han skal få komme i arbeid.

En annen reflekterer over det å ikke snakke med folk og naboer som mest utfordrende. «Språk er ikke lett, og det tar tid å lære norsk. Man er svært avhengig av en tolk, selv for små ting. Vi blir som hjelpeløse barn. Heldigvis var vi forberedt på at det ville ta tid» legger

hun til.

Etter avsluttet introduksjonsprogram er det mange som velger utdanning og skaffer jobb og lever et normalt liv i Norge. En tidligere deltager sendte en sms til en av IOM sine tverrkulturelle lærere og skrev: «... Tusen takk for din innsats og anbefaling ved å ta utdanning. Jeg er ferdig utdannet sykepleier i år. Uten deg jeg kunne ikke tenke meg å studere for en god fremtid. Nå står jeg med autorisasjon som sykepleier og har fått meg 100% stilling. Merci beaucoup kabisa ».

REFERANSER/LITTERATUR

<https://www.worldbank.org/en/country/drc/overview>
<https://www.bbc.com/news/world-africa-13283212>
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cg.html>
<https://www.everyculture.com/Bo-Co/Democratic-Republic-of-the-Congo.html>
<https://www.economist.com/topics/congo-conflict>
<https://www.theguardian.com/world/2020/jan/31/militia-group-raids-villages-in-eastern-drc-after-army-crackdown>

Eriksen, T.H. (1998): *Små steder store spørsmål. Innføring i sosialantropologi*. Universitetsforlaget.

IOM Kulturorientering: <https://norway.iom.int/migrant-training-and-integration>

Centre for Intercultural Learning (CIL)

http://www.intercultures.ca/cil-cai/country_overview-en.asp?lvl=8&ISO=CD

Informasjon om språk: <http://www.ethnologue.com>

Integrerings og Mangfolds Direktoratet: www.imdi.no

Nzigo, J.M (2012): Premises for Voluntary repatriation- the case of Congolese refugees in Norway.

Master thesis, University of Tromsø

Nzigo, J.M & Vambheim, V (2017): Circle of exile and stages of adjustment. Centre for Peace Studies, University of Tromsø

IOM mission in Norway: www.norway.iom.int

IOM mission in Uganda: www.uganda.iom.int

IOM mission in Rwanda: www.rwanda.iom.int

IOM Global: www.iom.int

Anbefalt litteratur:

Conrad, Joseph (2002): *Mørkets hjerte*. Oversatt av: Bjørg Hawthorn, Oslo: Kagge forlag.

Hochschild, Adam (2002): *Kong Leopolds arv: En beretning om grådighet, forferdelser og heroisme i det koloniale Afrika* Oversatt av: Mie Hilde, Oslo: Pax.34

Kingsolver, Barbara (2000): *Gifttreet*. Oslo: Gyldendal forlag.

Naipaul, V. S (2001): *Der elva krummer seg*. Oversatt av: Arne Nesheim Moen, Oslo: Gyldendals små grå.

O Hanlon, Redmond (2000): *Til Kongos indre*. Oslo: Aschehoug forlag

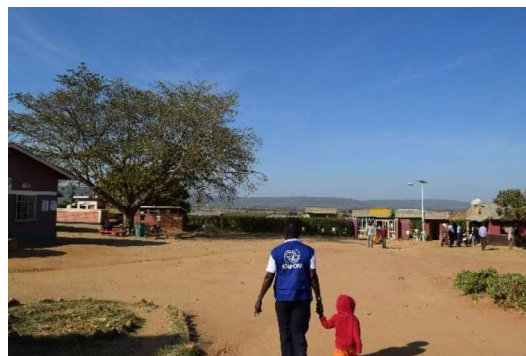
Kart og bilder

The Economist

UNOCHA

CIA World Fact Book

Bilder: IOM



COPYRIGHT: © 2022 IOM. Alle rettigheter reservert.

Den internasjonale organisasjon for migrasjon (IOM) kan ikke holdes ansvarlig for feil eller andre konsekvenser som kan følge av bruken av informasjon fra denne publikasjonen. Uttalelsene er forfatternes oppfatninger og representerer ikke IOMs offisielle syn eller holdninger.

INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION (IOM) • MISSION IN NORWAY
OFFICE: Skippergata 33, 0154 Oslo, Norway • POST: Pb 8927 Youngstorget, 0028 Oslo, Norway
T. +47 23 10 53 20 • F. +47 23 10 53 23 • iomoslo@iom.int • www.norway.iom.int